Едселові страшенно кортіло когось убити. Разом із Парком та Факсоном вони змарнували три тижні в цій частині мертвої пустелі, розкопуючи кожний курган, який траплявся у них на шляху, і, нічого не знайшовши, бралися до наступного. Коротке марсіанське літо закінчувалося, щодня ставало трохи холодніше. Нерви Едсела, і в кращі часи не надто міцні, геть розхиталися. Коротун Факсон не втрачав гумору, мріючи про купу грошей, які вони отримають, коли знайдуть зброю, а Парк мовчки йшов за ними, немов залізний, не вимовляючи ані слова, якщо до нього не зверталися.

Едсел відчував, що довго не витримає. Вони розкопали черговий курган і знову не знайшли нічого схожого на забуту зброю марсіан. Водянисте сонце, здавалось, витріщається на них, на неймовірно блакитному небі було видно великі зірки. Крізь теплозахисний скафандр Едсела почав просочуватися вечірній холодок, охолоджуючи його суглоби й сковуючи м'язи.

Раптом Едсела охопило нестримне бажання вбити Парка. Цей мовчазний хлопець не подобався йому ще відтоді, як вони на Землі організували своє партнерство. Він ненавидів його більше, ніж зневажав Факсона.

Едсел зупинився.

— Ти знаєш, куди ми йдемо? — запитав він Парка, погрозливо низьким голосом.

Парк недбало знизав плечима. Його бліде, худе обличчя не виражало жодних емоцій.

— Я до кого звертаюсь? — повторив Едсел. Парк знову знизав плечима.

"Кулю в голову", — вирішив Едсел, намацуючи рукою пістолет.

— Чекай! — благаючим тоном промовив Факсон, стаючи між ними. — Не казися, Едселе. Лишень подумай, які гроші ми отримаємо, коли знайдемо зброю! — Від цієї думки очі коротуна спалахнули. —Вона десь тут. Можливо, в наступному кургані.

Едсел завагався й пильно поглянув на Парка. У цю мить йому понад усе хотілося вбивати. Якби там, на Землі, коли вони домовлялися, він знав, що все обернеться саме так... Тоді все здавалося простим. У нього був диск, на якому... інформація про те, де сховано склад легендарної зброї марсіан. Парк умів читати марсіанські тексти, а Факсон дав гроші для організації експедиції. Едселові здавалося, що їм треба лише долетіти до Марса й зробити кілька кроків до місця, де сховано зброю.

Перед цим Едсел жодного разу не залишав Землю. Він не сподівався, що доведеться тижнями мерзнути, голодувати, харчуючись концентратами, долати запаморочення від розрідженого повітря зі збагачувача. Він не думав тоді про рани, біль у м'язах, про

необхідність продиратися крізь густі марсіанські зарості.

Він думав лише про те, скільки заплатить йому уряд, будь-який уряд, за цю легендарну зброю.

— Даруйте, — сказав Едсел, раптом опанувавши себе, — це місце діє мені на нерви. Вибач, Парку, що я зірвався. Ходімо далі.

Парк кивнув і рушив далі. Факсон зітхнув з полегшенням і теж пішов слідом.

"Зрештою, — подумав Едсел, — убити їх можна коли завгодно".

Вони знайшли потрібний курган надвечір, саме тоді, коли терпіння Едсела вичерпалося. Це була дивна масивна споруда, точнісінько така, як вказано на диску. Під кількасантиметровим шаром бруду блиснув метал. Вони стерли бруд і знайшли двері.

— Чекайте, я їх висаджу, — сказав Едсел, витягаючи пістолет.

Парк відтіснив його, повернув ручку й відчинив двері. Усередині було величезне приміщення, а в ньому, виблискуючи, ряд за рядом, лежала легендарна забута зброя марсіан, загублені в лабіринтах часу артефакти марсіанської цивілізації.

Усі троє якийсь час стояли й розглядалися. Це була скарбниця, від пошуків якої люди майже відмовилися. Відтоді, як людина вперше висадилася на Марсі, руїни великих міст були ретельно вивчені. По всій рівнині лежали знищені машини, інструменти та прилади — все вказувало на розвинену цивілізацію, яка на тисячі років випередила земну. Після ретельної розшифровки текстів стало зрозуміло, що по всій планеті точилися жорстокі війни. Але записи уривалися, в них не було жодної згадки про те, що сталося з марсіанами. Уже кілька тисяч років на Марсі не було жодної розумної істоти, якимось чином тут було знищене все, що рухалося.

Здавалося, марсіани забрали свою зброю із собою. Едсел знав, що ця зброя цінувалася на вагу чистого радію. Рівної їй не було в усьому світі.

Вони зайшли всередину. Едсел підняв перше, що трапилося під руку. Схоже на пістолет 45-го калібру, тільки більший. Він підійшов до дверей і спрямував зброю на кущ, що ріс неподалік.

— Не стріляй! — сказав Факсон, коли Едсел прицілився. — Воно може мати віддачу або щось інше. Нехай цим займаються люди з уряду, коли ми все це продамо.

Едсел натиснув спусковий гачок. Кущ, який ріс у двадцяти метрах від входу, зник у яскраво-червоному спалаху.

— Непогано, — зауважив Едсел, погладжуючи пістолет. Він поклав його на підлогу й узяв наступний.

— Будь ласка, Едселе, — сказав Факсон, благально дивлячись на нього, — не треба нічого випробовувати. Ти можеш увімкнути атомну бомбу або щось інше.

— Замовкни, — сказав Едсел, шукаючи спусковий механізм нової зброї.

— Більше не стріляй, — благав Факсон. Він поглянув на Парка, шукаючи підтримки, але той мовчки дивився на Едсела.

— Можливо, щось із того, що тут лежить, винищило всю марсіанську расу. Ти що, знову хочеш заварити кашу?

Едсел вистрілив і задоволено спостерігав, як вдалині плавиться шматок пустелі.

— Гарна штука! — Він підняв інший інструмент, що нагадував довгий стержень. Едсел забув про холод. Він забавлявся цими блискучими речами й був цілком щасливий.

— Ходімо звідси, — сказав Факсон, прямуючи до дверей.

— Іти? Куди? — повільно запитав його Едсел.

Він підняв блискучий інструмент із вигнутою ручкою, яка зручно лягла у долоню.

— Назад до космопорту, відповів Факсон, — додому, продавати всі ці речі, як ми й збиралися. Я впевнений, що ми можемо запросити будь-яку ціну. Кожний уряд за таку зброю дасть мільярди.

— Я передумав, — сказав Едсел. Краєчком ока він спостерігав за Парком. Той ходив поміж стосами зброї, але ні до чого не торкався.

— Послухай, — сказав Факсон, дивлячись на Едсела, — я фінансував цю експедицію. Ми планували продати це барахло. Я теж маю право... Що ж, можливо, й ні...

Ще не випробуваний пістолет був спрямований йому прямо в живіт.

— Що ти хочеш зробити? — запитав він, намагаючись не дивитися на зброю.

— До біса продаж, — сказав Едсел, притулившись до стіни так, щоб бачити і Парка. — Мені здається, що я й сам можу використовувати її.

Він широко посміхнувся, уважно стежачи за обома партнерами.

— Удома я роздам зброю своїм хлопцям. З нею ми завиграшки скинемо будь-який уряд у Центральній Америці й протримаємося, скільки захочемо.

— Гаразд, — сказав Факсон, втупившись у спрямований на нього пістолет. — Тільки я не бажаю брати участі в цій справі. На мене не розраховуйте.

— Будь ласка, — відповів Едсел.

— Не бійся, я нічого не розбовкаю, — швидко промовив Факсон. — Я просто не хочу стріляти й убивати. Тому я краще піду.

— Авжеж, — сказав Едсел.

Парк стояв осторонь, уважно розглядаючи свої нігті.

— Коли влаштуєш своє королівство, я приїду до тебе в гості, — сказав Факсон, роблячи слабку спробу посміхнутися. — Може, зробиш мене герцогом або ще ким-небудь.

— Це можна влаштувати.

— Домовились. Зичу удачі. — Факсон помахав рукою і пішов до дверей.

Едсел дав йому пройти кроків десять, потім навів нову зброю й натиснув на кнопку. Звуку не було, спалаху теж, але права рука Факсона була начисто відрізана. Едсел швидко натиснув кнопку ще раз. Коротуна розрізало навпіл. Праворуч і ліворуч від нього па ґрунті лишилися глибокі борозни.

Едсел раптом усвідомив, що весь цей час він стояв спиною до Парка, й круто обернувся. Парк міг би схопити найближчий пістолет і рознести його на шматки. Але той спокійно стояв на місці, схрестивши руки на грудях.

— Цей промінь розріже що завгодно, — спокійно зауважив він. — Корисна річ.

Півгодини Едсел із задоволенням тягав до дверей то одну, то іншу зброю. Парк до неї навіть не торкався, з цікавістю спостерігаючи за Едселом. Прадавня зброя марсіан була як нова; тисячі років бездіяльності на ній ніяк не позначилися. У приміщені було багато вибухових пристроїв різної конструкції та потужності, а крім того, дивовижно компактні теплові й радіаційні рушниці. Тут була зброя, що

миттєво заморожує, спалює, кришить, ріже, коагулює, паралізує та в інший спосіб знищує все живе.

— Давай-но спробуємо ось це, — сказав Парк. Едсел, який саме збирався випробувати цікаву триствольну рушницю, зупинився.

— Я зайнятий, не бачиш?

— Дай спокій цим іграшкам. Візьмімося до серйозної справи.

Парк стояв перед низькою чорною платформою на колесах. Разом вони викотили її назовні. Парк спостерігав, як Едсел повертав важелі на пульті керування. З глибини машини почулося неголосне гудіння, а потім довкола неї утворився блакитний туман" Хмара росла у міру того, як Едсел повертав важелі, і скоро накрила обох людей.

— Спробуй бластер, — сказав Парк.

Едсел узяв один із променевих пістолетів і вистрелив. Туман цілковито поглинув заряд. Едсел швидко випробував три інші пістолети, але вони теж не змогли пробити блакитний туман.

— Мені здається, — тихо мовив Парк, — що воно витримає й атомну бомбу. Це силове поле.

Едсел вимкнув машину, і вони повернулися до складу зі зброєю. Сонце сідало за обрій, і в кімнаті ставало дедалі темніше.

— А знаєш що? — сказав Едсел. — Ти непоганий хлопець, Парку. Ти молодець.

— Дякую, — відповів той, розглядаючи купу зброї.

— Ти не проти, що я пришив Факсона? Він обов'язково заклав би нас урядові.

— Навпаки, схвалюю.

— Упевнений, ти хлопець що треба. Ти міг мене вбити, коли я стріляв у Факсона. — Едсел на його місці саме так і вчинив би.

Парк знизав плечима.

— Як тобі ідея щодо королівства на пару зі мною? — запитав Едсел, посміхаючись. — Гадаю, ми зможемо це провернути. Знайдемо собі пристойну країну, безліч дівчат, розваги. Як тобі таке?

— Я за, — відповів Парк, — можеш на мене розраховувати.

Едсел поплескав його по плечі, і вони рушили далі вздовж рядів зі зброєю.

— З цим усе зрозуміло, — сказав Парк, коли вони дійшли до кінця зали — різні варіанти того самого.

У кінці зали вони натрапили на ще одні двері. На них був викарбуваний напис марсіанською мовою.

— Що тут написано? — запитав Едсел.

— Щось про абсолютну зброю, — відповів Парк, уважно розглядаючи букви, — попередження не заходити.

Парк відчинив двері. Вони ступили крок, але несподівано відсахнулися.

За дверима була зала, утричі більша за ту, звідки вони прийшли. Наскільки сягав зір, її наповнювали солдати. Пишно вдягнуті, у повному озброєнні, вони стояли нерухомо, немов статуї.

Солдати не виявляли жодних ознак життя.

За дверима стояв стіл, а на ньому три предмети: куля розміром з тенісний м'яч, з каліброваним диском на ній, поруч — блискучий шолом, а далі —невелика чорна скринька з написом марсіанськими літерами.

— Це що — усипальниця? — прошепотів Едсел, з повагою розглядаючи суворо окреслені неземні обличчя марсіанських воїнів.

Парк, який стояв за ним, не відповів. Едсел підійшов до столу й узяв кулю. Обережно повернув диск на одну поділку.

— Як ти гадаєш, як це працює? — запитав він Парка. — Може...

Обоє здригнулися й позадкували. Одна лінія солдатів почала рухатися. Чоловіки в шерензі похитнулися і стали струнко. Вони більше не нагадували мертвих. Давні воїни ожили.

Один із них, одягнений у пурпурну зі сріблом форму, вийшов уперед і вклонився Едселові.

— Господарю, ваші війська готові.

Едсел від здивування не міг вимовити й слова.

— Як вам вдалося лишатися живими стільки років? — запитав Парк. — Ви марсіани?

— Ми раби марсіан, — відповів воїн.

Парк зауважив, що губи його не ворушилися. Марсіанський солдат був телепатом.

— Ми синтети, господарю.

— Кому ви підкоряєтеся?

— Активаторові, господарю. — Синтет говорив, звертаючись безпосередньо до Едсела й дивлячись на прозору кулю в його руках. — Нам не потрібна їжа чи сон, господарю. Наше єдине бажання — служити тобі й битися.

Солдати в шеренгах кивнули на знак схвалення.

— Веди нас у бій, господарю...

— Можете не турбуватися, — сказав Едсел, при-ходячи до тями. — Я вам, хлопці, покажу, що таке справжній бій, будьте певні.

Солдати тричі прокричали урочисте вітання. Едсел посміхнувся, оглядаючись на Парка.

— А що позначають інші поділки на диску? —запитав Едсел.

Солдат мовчав. Схоже, питання не було передбачене його програмою.

— Мабуть, вони активують інших синтетів, —сказав Парк. — Напевно, внизу є й інші зали із солдатами.

— Браття, — вигукнув Едсел. — Я поведу вас у бій!

Солдати ще раз урочисто прокричали вітання.

— Вимкни їх і давай обміркуємо, що робити, —сказав Парк.

Ошелешений Едсел, повернув диск назад. Солдати завмерли, знову перетворившись на нерухомі статуї.

— Ходімо звідси.

— Авжеж.

— І захопи із собою це добро, — сказав Парк, вказуючи на стіл.

Едсел узяв блискучий шолом і чорну скриньку й вийшов назовні слідом за Парком. Сонце майже сховалося за обрій, над червоною пустелею простягнулися чорні тіні. Було дуже холодно, але вони цього не помічали.

— Ти чув, Парку, що він сказав? Чув? Він сказав, що я їхній вождь! З такими солдатами...

Едсел засміявся. З такими солдатами і з такою зброєю ніщо не зможе його спинити. Так, він справді завоює собі країну — найгарніших дівчат у світі, ох і повеселиться ж він...

— Я генерал! — вигукнув Едсел, надягнувши шолом на голову.

— На кого я схожий, Парку? Я схожий на...

Він замовк, почувши у вухах голос, тихий і невиразний. Що він каже?

— ... Клятий дурень, з його мізерними мріями про королівство. Така влада — для геніальної людини, здатної змінити хід історії. Для мене!

— Хто це говорить? Ти, Парку? — Едсел раптом зрозумів, що з допомогою шолома він може читати чужі думки, але в нього вже не лишилося часу усвідомити, наскільки корисною зброєю міг би стати такий шолом для правителя світу.

Парк акуратно прострелив його ззаду. Увесь цей час він тримав у руці пістолет.

"Що за дурень! — подумав Парк, надягаючи шолом. — Королівство! У його руках влада над усім світом, а він мріє про якесь нещасне королівство".

Він обернувся й поглянув на печеру.

"З такою армією, силовим полем і зброєю я зможу підкорити увесь світ", — він думав спокійно, знаючи, що так воно й буде.

Парк повернувся, щоб іти назад, активувати синтетів, але зупинився й узяв до рук маленьку чорну скриньку, що випала з рук Едсела.

На її кришці плавним марсіанським шрифтом було викарбувано: "Абсолютна зброя".

"Що б це могло означати?" — подумав Парк. Він дозволив Едселові прожити саме стільки, скільки було потрібно для того, щоб випробувати всю зброю. Немає сенсу ризикувати зайвий раз. Шкода, що він не встиг випробувати і це.

"Утім, мені цей не потрібно, —подумав він. — І так всього більш ніж досить. Але ця остання може полегшити справу, зробити її значно безпечнішою".

Що б там не було, це йому, безперечно, допоможе.

— Що ж, — промовив він сам до себе, — подивимося, що вважали абсолютною зброєю самі марсіани, — і відкрив скриньку.

Над нею здійнявся струмінь пари. Парк відкинув скриньку подалі, побоюючись, що там отруйний газ.

Пара здіймалася струменем вгору і в боки, потім почала густішати, утворюючи темну хмару.

Хмара розширювалася, росла й набувала певної форми.

За кілька секунд вона остаточно сформувалася й застигла над скринькою, в останніх променях сонця блиснув білий метал. Раптом Парк побачив, що це просто величезний рот, а над ним застиглі очі.

— Хо-хо! — сказав рот. — Протоплазма! — Він потягнувся до тіла Едсела. Парк підняв бластер і старанно прицілився.

— Спокійна протоплазма, — сказало чудовисько, принюхуючись до тіла Едсела. — Мені подобається спокійна протоплазма, — і воно поглинуло тіло одним ковтком.

Парк вистрілив. На місці вибуху утворилася триметрова вирва. З неї, вдоволено посміхаючись, виплив гігантський рот.

— Як довго я чекав! — сказав він.

Нерви в Парка стиснулися в тугу грудку. Зусиллям волі він придушив у собі панічний жах. Стримуючи себе, Парк не поспішаючи, увімкнув силове поле, і блакитна хмара оповила його.

Усе ще посміхаючись, чудовисько пройшло крізь блакитний газ.

Парк схопив пістолет, з якого Едсел убив Факсона, відчуваючи, як зручно лягла в руку добре збалансована зброя. Він повернувся у той бік силового поля, звідки наближався рот, і натиснув спуск.

Чудовисько наближалося.

— Згинь, зникни! — заверещав Парк. Його нерви не витримали.

А воно наближалося, широко посміхаючись.

— Мені подобається спокійна протоплазма, сказало чудовисько, накриваючи Парка гігантським ротом, — але мені подобається й активна протоплазма.

Ковтнувши, воно випливло крізь іншу стінку поля, озираючись на всі боки в пошуках мільйонів одиниць протоплазми, як це бувало раніше, у старі добрі часи.